

Mihaela Doboș

TEME RECAPITULATIVE

Limba și literatura română

Clasa a VI-a

Ediția a II-a

Editura Paralela 45

CUPRINS

Cuvânt-înainte	3
Programa școlară pentru clasa a VI-a	5
Tema 1: Noi și ceilalți	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	8
II. Evaluarea competențelor	13
Test 1 – Receptarea textului scris	13
Test 2 – Limbă și comunicare	16
Test 3 – Redactarea textului scris	19
Test 4 – Comunicarea orală	20
Tema 2: Vorbind cu natura	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	21
II. Evaluarea competențelor	25
Test 5 – Receptarea textului scris	25
Test 6 – Limbă și comunicare	27
Test 7 – Redactarea textului scris	29
Test 8 – Comunicarea orală	32
Tema 3: Portrete	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	33
II. Evaluarea competențelor	38
Test 9 – Receptarea textului scris	38
Test 10 – Limbă și comunicare	41
Test 11 – Redactarea textului scris	43
Test 12 – Comunicarea orală	45
Tema 4: Oamenii din jurul meu	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	46
II. Evaluarea competențelor	52
Test 13 – Receptarea textului scris	52
Test 14 – Limbă și comunicare	55
Test 15 – Redactarea textului scris	57
Test 16 – Comunicarea orală	59
Tema 5: Miraje	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	61
II. Evaluarea competențelor	66
Test 17 – Receptarea textului scris	66
Test 18 – Limbă și comunicare	69
Test 19 – Redactarea textului scris	71
Test 20 – Comunicarea orală	73
Tema 6: Rivalități	
I. Exerciții de sistematizare și consolidare	75
II. Evaluarea competențelor	81
Test 21 – Receptarea textului scris	81
Test 22 – Limbă și comunicare	84
Test 23 – Redactarea textului scris	86
Test 24 – Comunicarea orală	89

Tema 7: Sentimente

I. Exerciții de sistematizare și consolidare	90
II. Evaluarea competențelor	94
Test 25 – Receptarea textului scris	94
Test 26 – Limbă și comunicare	97
Test 27 – Redactarea textului scris	100
Test 28 – Comunicarea orală	102

Tema 8: Întâlnirea cu necunoscutul

I. Exerciții de sistematizare și consolidare	104
II. Evaluarea competențelor	109
Test 29 – Receptarea textului scris	109
Test 30 – Limbă și comunicare	112
Test 31 – Redactarea textului scris	114
Test 32 – Comunicarea orală	117

Tema 9: Tâlcuri

I. Exerciții de sistematizare și consolidare	118
II. Evaluarea competențelor	123
Test 33 – Receptarea textului scris	123
Test 34 – Limbă și comunicare	126
Test 35 – Redactarea textului scris	128
Test 36 – Comunicarea orală	130

Tema 10: Poveștile artei

I. Exerciții de sistematizare și consolidare	132
II. Evaluarea competențelor	137
Test 37 – Receptarea textului scris	137
Test 38 – Limbă și comunicare	140
Test 39 – Redactarea textului scris	142
Test 40 – Comunicarea orală	145

SOLUȚII ȘI SUGESTII DE RĂSPUNS	149
---	------------

Sentimente

I. Exerciții de sistematizare și consolidare

Să citim cu atenție textul!

Spuneți, spuneți, blânde stele,
Focul lacrimilor mele,
Spuneți voi, privighetori,
Și voi, frumuseți de flori.
Numai voi-n această lume
Știți al meu necaz și nume,
Numai voi ați plâns și eu
Taina sufletului meu.
Drăgulița primăvară
A sosit voioasă-n țară,
Mi-a adus ea mândrul soare
Ș-un sân plin de lăcrimioare,
Mi-a adus o lună plină,
Ca s-o scald eu în lumină.
Lunca râde și-nverzește,
Doru-n suflet se trezește.

Izvorul curge în vale,
Aducându-mi dor de cale.
Dați-mi, dați-mi aripioare,
Să mă duc în depărtare,
Peste munți și peste mare.

Dați-mi aripi sprintenele,
C-aud glas de turturele.
Duce-m-aș și tot m-aș duce,
Dor să nu mă mai apuce.
Duce-m-aș în cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă.
Bate luna printre nouri,
Stelele în cer lucesc,
Inima îmi plânge-n mine
De necazul țărănesc.
(Dorul, poezie populară culeasă de Alexei Mateevici)

► A. Să înțelegem textul!

Răspunde în enunțuri la următoarele întrebări legate de textul citat:

a. Căror elemente ale naturii își încredințează omul sentimentele?

.....

.....

b. Care este efectul expresiv al repetiției din primul vers?

.....

.....

c. În ce anotimp sunt proiectate stările sufletești exprimate în poezie și în imaginea asociată acestuia?

.....

.....

d. Ce sugerează verbele la modul condițional-optativ?

.....

.....

.....

☀️ e. De ce textul este încadrat în categoria *poeziei populare*? Menționează două trăsături specifice.

.....

.....

.....

► **B. Să explorăm textul!**

a. Numește două sentimente exprimate în poezia dată.

.....

.....

b. Transcrie un vers care sugerează venirea primăverii.

.....

.....

c. Comentează, în 30 – 50 de cuvinte, o figură de stil din textul dat.

.....

.....

.....

.....

d. Numește o temă a textului și două motive care o susțin.

.....

.....

e. Indică rima primelor patru versuri.

.....

.....

☀️ f. Ilustrează, pe baza textului dat, două trăsături ale monologului adresat.

.....

.....

.....

► **C. Vocabular, variație stilistică, forme corecte**

a. Transcrie două verbe folosite cu sens figurat.

.....

b. Scrie un enunț cu omonimul substantivului din versul: *Mi-a adus o lună plină.*

c. Precizează rădăcina de la care s-a format cuvântul subliniat: *De necazul tărănesc.*

d. Exemplifică două locuțiuni/expresii în structura cărora să intre substantivul *stea/stele*.

e. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *necaz, taina, să scald, se trezește.*

► **D. Ortografie, ortoepie, punctuație**

a. Transcrie două grupuri diferite de sunete din versurile:

*Mi-a adus ea mândrul soare
Ș-un sân plin de lăcrimioare.*

b. Explică rolul virgulei în versul:

Spuneți voi, privighetori.

c. Precizează o consecință prozodică a folosirii cratimei în versul:

Doru-n suflet se trezește.

d. Descoperă greșelile și rescrie corect enunțul:

Împăratul trimi-su-la pe voinic să înnoate nu mai decât în apa învolburată, ca so salveze pe fată.

► **E. Gramatică**

a. Precizează cazul pronumelor personale din versurile:

*Mi-a adus o lună plină,
Ca s-o scald eu în lumină.*

b. Transcrie, din ultimele trei versuri, un circumstanțial de loc.

c. Precizează funcția sintactică și valoarea morfologică pentru cuvintele subliniate în versurile:

Drăgulița primăvară
 A sosit voioasă-n țară,
Mi-a adus ea mândrul soare
 Și-un sân plin de lăcrimioare.

d. Precizează numărul de propoziții din fraza:

Duce-m-aș și tot m-aș duce,
 Dor să nu mă mai apuce.

e. Construiște o propoziție care să conțină un nume predicativ multiplu exprimat prin numerele ordinale.

► F. Să comparăm textele!

Citește cu atenție textul de mai jos, compară-l cu textul literar citat și răspunde sarcinilor de lucru formulate.

Este al cincilea an în care se serbează *Ziua Dorului*, o zi în care oamenii postează în *social media* mesaje emoționante, radiourile fac playlist-uri cu melodii dedicate, iar brandurile vin cu oferte speciale. În trecut, 147 de ambasadori, 38 de companii și branduri și milioane de oameni au postat despre Ziua Dorului sub #ziuadorului.

(<http://stiri.tvr.ro/>)

1. Menționează un element comun celor două texte.

2. Primul text este o *poezie populară*, iar al doilea este o *știre*. Prezintă o deosebire între cele două texte la nivelul limbajului folosit.

3. Precizează canalul de comunicare prin care informația din al doilea text ajunge la receptor, având în vedere sursa din care a fost preluat.

4. Transcrie patru cuvinte/structuri care susțin actualitatea/modernitatea limbajului celui de-al doilea text.

.....

.....

⚙️ 5. Accesibilitatea este una dintre trăsăturile textelor jurnalistice/de presă. Consideri că se verifică această regulă generală în știrea citată? Justifică răspunsul.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Evaluarea competențelor

TEST 25

Modul A – Receptarea textului scris

100 de puncte

Citește textul de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

Fetița se zvârcolește cu capul în pernă și plânge. Nu e adevărat ce spune cucoana cu nas ascuțit și cu glas răutăcios. Nu poate să fie adevărat. Dar de ce nu apare Fram? Strigă și ea, în glas cu ceilalți:

— Vrem Fram!

— Vrem Fram!

Deschide ochii. A simțit mâna moale pe frunte. A crezut că e laba ușoară a lui Fram, așa cum făcea el când dezmiarda copiii din galerie și îi așeza pe un scaun, în lojă. A simțit atingerea ușoară și bună. A deschis ochii să spună:

— Mulțumesc, Fram! Ce bun ești tu, Fram!

Dar în fața ei, deasupra, aplecată să-i vadă ochii, e mama Lilicăi. Mâna a fost a ei. O dezmiardă s-o liniștească, fiindcă se zvârcolea în aiureala frigurilor.

Și o strânge în brațe, o sărută și o leagănă.

— Ce bună ești tu, mămico!

Mămica a început să zâmbească șiret, întrebând:

— Mai bună ca Fram?

— Fram e altceva, îi răspunde copila cu ochii albaștri. Bietul Fram! Unde o mai fi el acum?

Mama fetei se bucură. Lilica a început să vorbească mai cu legătură. Își dă seama ce spune. Înseamnă că a trecut partea cea grea a bolii.

— Unde o mai fi Fram acum?... întrebă încă o dată copila. Mama face semn depărtat cu mâna:

— Departe, Lilico. În altă țară, în alt oraș...

După o săptămână copila s-a înzdrăvenit. Iar după alte câteva zile a căpătat învoire să iasă din casă.

Ce frumos ninge, cu fulgi care fluturau în văzduh, și ce plăcut era aerul rece, care înțepa nările ca sifonul!

Într-o zi, pe stradă, se oprise să se uite la un afiș vechi de pe zid. Era un afiș al Circului Struțki, unde se zărea la mijloc chipul lui Fram, făcând un salut voios ca în zilele lui cele bune.

— Bietul Fram! auzi ea la spate un glas de copil.

S-a întors repede. Și s-a bucurat, recunoscând pe băiețelul din seara reprezentației de adio la circ. Petruș a recunoscut și el pe fetița cu bucle bălane și cușmuliță albă.

— Ți mai aduci aminte de mine? întrebă băiatul.

— Da, de la circ, în seara cu Fram! răspunse fetița. Bietul Fram! Cum de nu te-am mai văzut de-atunci?

— Am fost bolnavă! spuse Lilica. Tare-i urât să stai în pat!

— Da, e urât! o plânse Petruș, măcar că el nu stătuse niciodată în pat, ca să știe cât e de urât.

— Noroc că bunicul mi-a dat cărți cu poze să mă uit în ele. Știi? Mi-a dat și una cu urși albi...

Petruș se însufleți deodată:

— Are o carte despre urși albi? întrebă el cu neastâmpăr.

— Are mai multe... Dar de ce întrebî?

— Întreb, fiindcă aș dori așa de mult să citesc și eu o carte despre urși albi!... Am căpătat de la tata în dar de Anul Nou o carte despre expedițiile polare. Dar despre urși albi nu se mai găsesc cărți în librăriile de la noi. Au fost și le-au luat alții. Și chiar dacă ar mai fi sunt prea scumpe pentru punga noastră.

Fetița a stat pe gânduri.

Se uită cu drag la băiețașul cu ochi sclipitori și cu nasul cam cârn, căruia nici nu-i păsase de cele două cucoane înțepate, cu plisc ascuțit. Deși afară era ger, nu se sinchisea nici acum de înțepăturile frigului. Îi râdeau ochii. Tropăia doar din picioare, ca atunci când strigau toți împreună la circ:

— Vrem Fram!

— Vrem Fram!

Aducându-și aminte de seara de-atunci, fetița rosti prietenoasă, într-un târziu:

— Știi ce? am să vorbesc eu cu bunicul. Vino la noi, să-ți împrumute câte cărți poștești.

(Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*)

Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textul dat.

1. Notează culoarea ochilor Lilicăi.

10 puncte

.....

2. Lilica și Petruș s-au mai întâlnit:

a. la librărie.

c. pe stradă.

b. la bibliotecă.

d. la circ.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

3. Pe cei doi copii îi unește:

a. simpatia pentru Fram.

c. pasiunea pentru cărți.

b. pasiunea pentru biologie.

d. pasiunea pentru expediții.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

4. Formulează două idei principale din textul dat.

10 puncte

.....

.....

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din text.

20 de puncte

Enunțul	Corect	Incorrect
a. Fiind bolnavă, Lilica crede că o mângâie Fram.		
b. Lilica știa unde se află Fram.		
c. Fetița s-a înzdrăvenit după o lună.		
d. Lilica și Petruș se întâlnesc într-un anotimp călduros.		
e. Petruș este invitat de Lilica la ea acasă, ca să împrumute cărți despre urșii albi.		

6. Explică, în 50 – 60 de cuvinte, un motiv pentru care în librării nu mai existau cărți despre urșii albi.

10 puncte

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Crezi că preferințele de lectură comune sunt o modalitate de a-i face pe copii să se împrietenască? Justifică-ți răspunsul, într-un text de 50 – 60 de cuvinte, valorificând textul dat.

10 puncte

8. Asociază fragmentul din *Fram, ursul polar*, de Cezar Petrescu, cu un alt text literar studiat sau citit ca lectură suplimentară, în 50 – 60 de cuvinte, prezentând o asemănare și o deosebire dintre ele.

10 puncte

Notă: se acordă 10 puncte din oficiu. Timp de lucru: 50 de minute. Succes!

TEST 26

Modul B – Limbă și comunicare

100 de puncte

Citește textul de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

O! Prinț micuț, descopeream așa, puțin câte puțin, taina micii și însinguratei tale vieți. Timp îndelungat tu n-avuseseseși, ca să te desfeți, decât farmecul apusurilor de soare. Un proaspăt amănunt, pe care l-am aflat în cea de-a patra zi, de dimineață, când mi-ai spus:

- Tare mult îmi plac apusurile soarelui. Haide să vedem un apus de soare...
- Dar trebuie să așteptăm...

— Ce să așteptăm?

— Să așteptăm ca soarele să apună.

La început ai fost nedumerit, apoi ai râs de tine însuși. Și mi-ai spus:

— Mereu mă cred la mine-acasă!

Într-adevăr. Când în Statele Unite e amiază, soarele, cum prea bine se știe, apune peste Franța. Ar fi de-ajuns dac-ai putea să mergi pentru un singur minut în Franța, ca să privești apusul soarelui. Din nefericire, Franța-i prea departe. Însă tu, pe atât de mica ta planetă n-aveai decât să-ți muți scaunul cu câțiva pași mai încolo. Și, ori de câte ori doreai, priveai apusul soarelui...

— Într-o zi, am văzut cum asfințește soarele de patruzeci și trei de ori! Și ai adăugat, puțin după aceea:

— Știi... când ești trist, îți place să privești apusul soarelui...

— Erai deci atât de trist în ziua celor patruzeci și trei de asfințituri?

Dar micul prinț nu mi-a răspuns.

(Antoine de Saint-Exupéry, *Micul Prinț*, traducere de Ileana Cantuniari)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Încercuiește silaba accentuată din cuvintele „nefericire” și „patruzeci”.

10 puncte

nefericire

patruzeci

2. Conțin diftong toate cuvintele din seria:

a. știe, vieți.

c. trebuie, doreai.

b. descopeream, soarele.

d. priveai, adăugat.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

3. Cuvântul subliniat în secvența „Un proaspăt amănunt, pe care l-am aflat în cea de-a patra zi” este:

a. numeral cardinal, genitiv.

c. numeral cardinal, acuzativ.

b. numeral ordinal, acuzativ.

d. numeral ordinal, genitiv.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

4. Timpul verbului subliniat în secvența „Timp îndelungat tu n-avusesesi [...] decât farmecul apusurilor de soare” indică o acțiune:

a. trecută, terminată înaintea altei acțiuni trecute.

b. desfășurată în momentul vorbirii.

- c. trecută, terminată în momentul vorbirii.
d. trecută, desfășurată în paralel cu o altă acțiune trecută.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

5. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. 10 puncte

_____ (a vorbi, gerunziu) cu micul prinț, omul începe _____ (a retrăi, infinitiv) uitatele sentimente _____ (copilărie, genitiv) și se întreabă dacă nu cumva mai are multe _____ (a învăța, supin) despre viața (pronume personal, genitiv, masculin, singular, persoana a III-a).

6. Verbul „a fi” din enunțul „Din nefericire, Franța-i prea departe”:

- a. are sensul de *a exista*.
b. are sensul de *a se întâmpla*.
c. are sensul de *a costa*.
d. are sensul de *a se afla*.

10 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐.

7. Scrie un enunț imperativ adresat micului prinț, în care predicatul să fie la forma negativă. 10 puncte

.....
.....

8. Un copil emoționat îi scrie următorul e-mail micului prinț, în care s-au strecurat câteva greșeli de ortografie și de punctuație.

Micule prinț m-iar plăcea să măntălnesc cu tine și să-ți adresez câteva rugăminți. Îmi poți da adresa ta te rog

Rescrie textul, corectându-l!

10 puncte

.....
.....

9. Redactează un text descriptiv literar de 40 – 70 de cuvinte, în care să prezinți imaginea inserată în textul dat, utilizând minimum două substantive care denumesc culori, pe care le vei sublinia. 10 puncte

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Notă: se acordă 10 puncte din oficiu. Timp de lucru: 30 de minute. Succes!

TEST 27

Modul C – Redactarea textului scris

100 de puncte

Realizează, în 100 – 150 de cuvinte, povestirea pe momentele subiectului/etapele acțiunii a textului epic de mai jos:

Uneori, și o pasăre ne poate învăța ceva (dacă vrea să ne vorbească).

Un negustor persan avea într-o colivie o pasăre indiană. Trebuind să facă o călătorie în India, s-a dus la pasăre și a întrebat-o:

— Vrei să-ți aduc un dar ?

— Nu, a spus pasărea. Singurul lucru pe care mi-l doresc este libertatea.

— Asta nu se poate.

— Atunci du-te, te rog, în pădurea unde m-am născut, acolo în India, și spune-le celorlalte păsări că trăiesc într-o colivie.

— Așa am să fac, a spus negustorul.

După cum făgăduise, s-a dus în jungla indiană, în locul arătat de pasăre și a strigat cu putere că pasărea se afla la el acasă, într-o colivie. În acea clipă, o altă pasăre a căzut fără viață la pământ, de pe cea mai înaltă cracă. „O fi vreo rudă a păsării mele”, și-a zis în sinea lui negustorul, „și vestea pe care i-am dat-o i-a pricinuit moartea”.

Când s-a întors acasă, pasărea a dorit să afle cum fusese călătoria.

— Vai, a spus negustorul, mă tem că-ți aduc o veste rea. Una dintre rudele tale a căzut la pământ fără suflare când am strigat că te afli închisă în colivie.

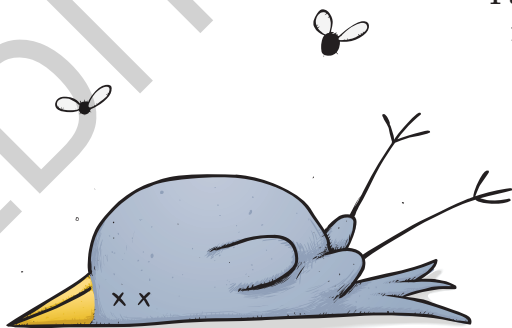
Nici nu rostise bine negustorul aceste vorbe că pasărea a căzut în fundul coliviei și n-a mai mișcat. „Vestea cea rea a ucis-o și pe ea”, și-a spus negustorul. Îndurerat, a deschis colivia, a luat pasărea și a pus-o pe pervazul ferestrei, mângâiat de o rază de soare.

Pasărea a înviat pe dată. A dat repede din aripi și a zburat până la un copac din apropiere. Apoi i-a vorbit astfel negustorului:

— Află de la mine: ceea ce ai crezut că este o veste rea era de fapt una bună. Cu ajutorul tău, pasărea de departe, ruda mea, mi-a arătat cum să scap din colivie. Ceea ce am și făcut.

Și pasărea și-a luat zborul spre răsărit, cântând.

(Jean-Claude Carrière, *Pasărea indiană*, în *Cercul mincișilor. Povești filozofice din lumea întreagă*, traducere de Brândușa Prelipceanu)

STUTURA PARALELA